

“üç boyutlu yap-boz”lar

baktığım resimde ya da heykelde ressamın bana gösterdiğinin ötesinde bir şeyler görmeye, bir müzik eserinde müziğin eşliğinde görmediğim, gitmediğim duygulara gitmeye çalışırım. yaratmanın ve yaratının en güzel hâli budur çünkü.

her şey sanata ve sanatsal yapılara dair algım ve düşüncemin farklılığı yüzünden başladı.

türü ne olursa olsun her yapıt, yaratanından sonra onu gören, duyan, okuyan, dokunan herkesle kurduğu ilişki sırasında yeniden yaratılır. eğer sanat bir insan faaliyetiyse onunla ilişki kuran her insanın temel özelliklerinden birisi de budur bence.

insan yaratıyla ilişkiye girer, etkileşir, değişir ve değiştirir. yaşam da zaten budur!

iyi yapıtlar bu yaratma sürecinde ilk yaratılandan daha büyük, güzel, derin, etkileşim ve değişimlere yol açacak nitelikteki yapıtlardır. çünkü o yapıtı yaratan, yapıtıyla ilişkiye girecek olanlar için yapının içinde, bazı ipuçları, unsurlar, incelikler ya da boşluklar oluşturmuştur. bunlar aracılığı ile yapıtıyla ilişkiye geçecek olanlar buna sevk edilir, yönlendirilir, yeni esinlenmeler oluşturulur, onu cesaretlendirir, güçlendirir. tüm bu unsurları yapının içinde bir yolla gizler ve keşfedilmeyi bekler. eğer o yapıtla ilişkiye giren yapıta sadece bakıp geçmiyor, sadece beğenisini ifade eden nidalarda bulunmuyor, o yapının önünde duruyor, düşünüyor ve bir etkileşim içine giriyorsa böyle yapıtlar diğerlerinden çok daha iyi, çok daha güzel yapıtlar, yaratılardır bence. sanatın işlevlerinden birisi budur.

okuduğum romanı, hikayeyi, şiiri okurken yeniden yaratır tamamlarım.

baktığım resimde ya da heykelde ressamın bana gösterdiğinin ötesinde bir şeyler görmeye, bir müzik eserinde müziğin eşliğinde görmediğim, gitmediğim duygulara gitmeye çalışırım.

yaratmanın ve bir yaratıyla ilişkiyle olmanın en güzel hali budur çünkü.

kuşkusuz yarattıklarım da bu olanak en çok olsun isterim!..

yazdıklarımın çıkıp başka şeyler yaratanlar oldukça daha mutlu olurum.

sanatın her türünden bir şeyler anladım, öğrendim, yaşadım; ama alışıldık bağlamda bir kategorik durum olarak **sanatçı** olmadığımı düşünüyorum. bunun birkaç anlamsal karşılığı olabilir, ama en kolay bulunacak karşılığı, özünde **“kimse sanatçı değildir”** ya da **“herkes sanatçıdır!”** söylemi ya da nitelemesidir. bunlar bazı sanatçılar için belki ağır gelecek birer anlamsal kaydırma ama, ben böyle olduğunu düşünüyorum. bu nitelemem, sanatı ya da küçültmek, aşağılamak ya da ötekileştirmek anlamına gelmiyor. tersine sanatı, sanatçıyı ve sanat yapıtını büyütme, çoğaltma, zenginleştirme, toplumsallaştırma anlamına geliyor.

şimdiye kadar beynimle, aklımla yaptıklarımın dışında “ellerimle” de bir şeyler yapmaya çalıştım her zaman. hiçbir şey yapmadığım zaman ise herhangi bir yapıta en azından “dokundum”. yazmak dışında “el”lerimle yeni bir şey yaratmaya niyetlendiğimde kafamın için bu düşünce ve duygularla doluydu.

malzeme, form, yaratı

alternatif eğitim ve ekolojiyle ilgili öğrendiklerim, elimle yapacağım nesnelerin malzemesinin ne olması gerektiği konusunu şekillendirdi. bu bağlamda kolay erişilmesi ve işlenebilmesi, bir

‘form’ verilebilmesi, bir başka ürüne dönüşmek üzere doğadan koparıldığı anda bile canlılığını sürdürmesi, ağacın bir yaratma malzemesi ve nesnesi olarak bana çok daha anlamlı ve önemli geldi. ne yaparsam “ağaç”la yapmaya karar verdim.

bu malzemeden yararlanarak yaratılacak en uygun tür ise “eşya ve araçlar” dışında ya resim ya da heykel olmak zorundaydı. örneğin ahşap/ağaçtan bir müzik aleti de yapabilirdim, ama bunu yapmak için müzik bilmek ve müzik yapmak da gerekliydi. o yüzden resimle heykelin arasında bir yerde durmaya karar verdim.

adına “**üç boyutlu yap-boz**” dediğim üretimler, nesneler ya da yapıtlar bundan doğdu.

bu noktada yeğleyeceğim biçimin nasıl olacağı zaten kafamın gerilerinde duran bir başka “doğru”dan kaynaklandı:

uzun yıllar isveç’te yaşayan ünlü mimar ve heykeltıraş **ilhan koman**’ın zincirlikuyu’da halk sigorta önündeki “[akdeniz](#)” adlı kadın heykeli bu formu benim aklıma ilk getiren örnektir. koman’ın bu yapıtta kullandığı form denemesi onu her gördüğümde ya da aklıma geldiğinde bende pek çok açılımlar yaratırdı.

her önünden geçtiğimde “*bu heykel bende olsa, heykeli oluşturan parçaların bozulup, yeni formlarda birleştirir, her gün başka bir heykel yapardım*” derdim kendi kendime. resim ve heykel gibi formu neredeyse değişmez sanat yapıtlarında maddi/nesnel olarak yeniden yaratmaya imkân vermenin mümkün olup olmayacağını düşünürken bulduğum ve zaman zaman bu alandaki sanatçılara sorduğum bir soru, verdiğim bir yanıtı, koman’ın o heykeli. sevgili koman’ın da ürettiği yapıtların çoğunu, statik, değişmez, sabit nesneler olarak düşünmediğini öğrenince, onun da amacının, benim yukarıda söz ettiğim aklıma gelenle koşut olduğunu düşündürdü.

değişebilir-dönüşebilir-gelişebilir müdahale edilebilir sanat yapıtı

ama hep daha da ilerisini düşünürdüm. bu yöntemi nasıl daha özgürleştirebileceğim konusu, esnekliğin nasıl olacağı ve sınırının ne olması gerektiği kafamın içinde sürekli sorguladığım konular arasındaydı. şimdiye kadar iki, belki de bunları yazarken aklıma gelen bir üçüncüyü eklersem “üç” ayrı unsur, yol veya yordam buldum kendimce. ikisini denedim, oldu.

en azından ben öyle sanıyorum. üçüncüsünün de mutlaka deneneceğini söyleyebilirim.

bunlardan birincisi plastik sanat yapının temel unsuru olan “form”u olabildiğince çok, tek başına ya da farklı biçimlerde bir araya getirildiğinde çok anlamlı hale gelecek küçük parçalar, tıpkı **atom**lar gibi, yeni formlara dönüşecek nitelikte “**kök obje**”ler halinde düşünmek, başka bir deyişle yapıtı parçalamak, bir şekilde yapı söküme yönelmekti.

bunun kökeninde aslında taa tiyatro yaptığım dönemlerden kalma bir “*episodik düşünme ve algı/anlam üretme*”nin belki de payı vardı.

her bir parça, öge ya da bölüm kendi başına bir anlam taşıyacak, ama benzerleriyle bir araya geldiğinde de farklı bağlamlarda daha yeni, başka ve farklı ama doğru ve anlamlı olacak yeni cümlecikler, sözler, sesler ve belki de sessizlikleri ortaya çıkarabilecek, bunların hem yaratıcısı, hem de yaratısı olabilecekti.

buradan formda “**boşluk**” kavramının, tıpkı müzikteki “sessizlik” gibi ne kadar önemli ve “**plastik unsur**” olduğu fark ettim. “**boşluk**” için “**doluluk**” yani bir madde, ya da “**doluluk**” için de bir “**boşluk**” gerekiyordu.

ürettiğim yap-bozların temel unsuru ya da özü bu iki unsurun birlikteliğidir.

bu ikisinden ikinci unsur doğdu: “**değişebilir uzam**”.

bunun anlamı resmi ya da heykeli uzaysal düzlemde yani üçüncü boyutta da esnekleştirmek, değişebilir, dönüşebilir, yeniden birleştirilebilir ya da yaratılabilir hale getirmektir.

bunun oldukça basit bir yolu vardı:

değişebilir ilişkiyi en kolay sağlayan unsur iki nokta arasındaki “**doğru**”lar olabilirdi.

onu da “**ağaç çubuk**”larla gerçekleştirmeyi denedim ilkin ve oldu.

sonra bu ağaç çubuklar benzer başka plastisitesi yüksek malzemelerle çoğaldı.

örneğin, ip ve lastik bunların arasında en büyük imkâna sahip malzemelerdi.

çubuğun, ipin ya da lastiğin boyu kadar mesafede, sayısı çoğaldıkça katlanan çoğalan bir çok boyutluluk, çok katmanlılık ve çoklu değişkenlik potansiyeli sağlıyordu.

tüm bunların sağlayacağı en büyük olanak ise “değişebilir” plastik sanat ögesi, resim ya da heykel, “resimsi heykel”, veya “heykelimsi resim” kavramıydı.

hayal ettiğim şeyi kimse bana sunmadı. yani ilhan koman’ın akdeniz yapıtını kimse bana vermedi elbette. ama ben onun küçük bir benzerini yaparak onunla bir oyun yarattım. o oyunun sonunda ortaya çıkanlardan birkaç örneği buraya koyayım:

yaratıcının çoğalması ve “yarat(d)an”ın yok olması

bu yaratı formu, resmin iki, heykelin üç boyutuna, dördüncü boyut da yani “zaman” da eklenerek, önce, şimdi ve gelecekte başka olabilecek, ama aynı yerden kökenini alan, başka unsurlarla çoğalmaya, yaygınlaşmaya, yayılmaya uygun, zamanın her anında başka algıları yaratacak başka anlamları ortaya çıkma potansiyeline sahipti.

benzeri olmadığı için buna belki de **buluş** demeliyim. ayrıca bu yöntem resim ya da heykelle ilişkiye geçen, onu algılayan, izleyen kişide, tıpkı bende olduğu gibi, onu bozarak ve değiştirecek yeni anlamlar çıkaracak biçimlere döndürme, bundan sanatın en önemli unsurlarından birisi olan “hazzı” yeniden üretmek, kişinin içine gizlenmiş “ressam” ya da “heykeltraş”ı ortaya çıkaracak, “sanatsal yaratım”ın gizilgücünü provoke ederek yeniden yapmaya yöneltecek, giderek de ilişkiye giren herkesi “sanatçı”ya dönüştürecek bir imkân

gördüm. başka bir deyişle sanat yapıtı, tam da ilk yaratıcının yaptığıнын aynısını yaparak onu çoğaltan, bir anlamda yaratıcıyı yer yüzüne indirerek onu ortadan kaldıran, başka bir anlamda da herkesi yaratıcı kılabacak bir olanak doğuracaktı. bu hayal ve onu gerçekleştiren imkân, elindeki iki parçayı birleştirebildiği en erken çağdan itibaren ayrımsız herkesin sanatsal yaratıcılığını ortaya koyması için bir koşul, ortam ve olanak sunuyordu, üstelik her ânında ortaya çıkacak yeni yapıt aynı süreci yaşayacak başkaları tarafından dönüştürülebilecekti. böylece sanat bir enstalasyon ya da performans olarak zamanın da boyutlarına eklenmesiyle yeni bir biçime dönüşebilecekti.

bunun da iki farklı biçimde gerçekleşebilmesi mümkündü:

ilki (*ve şimdilik olan*) herkesin kendi olduğu yerde ve kendince bunu yapması, ürettiğim yap-bozlardan ya da herkesin kendi üreteceği yap-bozlardan bu yaratma sürecini “tek başına” gerçekleştirmesi.

ikincisi ise dönemsel olarak ve çağımızda uygun olarak bu yaratma sürecinin toplumsal yaşam içinde kolektif hâle gelmesi olabilirdi. bunu da aynı yöntemle, ancak formu büyütüp, yaratıyı kamusal alanlara taşımak, orada sürekli biçimde yenilenen formlar, yapıtlar üretebilir halde tutmaktı.

böylelikle resim ya da heykel başka bir bağlamda yeniden toplumsallaştırılmış, başka bir noktada toplumsal kolektifi oluşturmuş, yaratma sürecinde birlikteliği ortaya çıkarmış, başka bir düzlemde ve verili koşullara en radikal itirazı gündeme getirerek, birlikte yaşamaktan birlikte yaratmak noktasına yeniden dönmek mümkün olabilirdi.

böylelikle aslında sanat ve sanat yapıtı insan türünün ilk ürettiği andaki anlamına ya da başladığı noktaya geri dönmüş olacaktı.

bunun gerçekleşmesini “politik” bir tutum olarak da düşünmek mümkündür. çünkü bugün kapitalizmin bir değer üretme ve bundan bir sermaye oluşturma imkânlarından birisi hâline gelmiş sanatı, post-kapitalist bir düşünce ile özüne döndürmek mümkün olabilecekti.

anlam, işlev ve karşılık: hikâye, kişiliği görünür kılma, sanatın değişimi

ortaya çıkan yeni form ve ya da yapıtın oluşmasını sağlayacak etkiler ve yapıttan çıkarılabilecek sonuçları da düşünmek gerekiyordu. bunlar bazı küçük farklılıklar olsa da aslında tüm yapıtlar için geçerli olan şeylerdir.

öncelikle her yapıtın bir hikâyesi vardı. bu parçalar her defasında birleştirilip yeniden kurulurken aynı zamanda yeni bir hikâye de kurulabilir. en soyut formlardan yola çıkılsa bile benzerlik ve çağrışım yoluyla o küçük parçaların her biri onu oluşturacak kişinin benliğinde kurduğu bir hikâyenin yansıması, yeni bir anlam ve dil bulması sonucuna varabilir. yani malzeme ve yaratım süreci onu yeniden üreten ya da yapan için aynı zamanda bir hikâyeyi kurmaya imkân tanıyan bir malzemeye dönüşebilir, keza o hikâye de sanat yapıtına başka bir varoluş, başka anlamlar ve formlar ortaya çıkarabilir.

tabii bu süreç aynı zamanda bir eğitim metodolojisi ve imkânı olarak, hem formel eğitimde hem de bireyin gelişim sürecinde bir yöntem ya da araç olarak kullanma imkânını sağlayacak bir durumdur. burada hikâyeyi kuranın amacı, düşüncesi, söylemek istedikleri bunun bilinç ve bilinçaltındaki anlam ve karşılıklarını oluturacaktır.

bu söylediğim beş yaşında bir çocukla denediğimde çocuk bana kendi ailesinde ve onu yaptığı dönemdeki en temel ihtiyaç ve arzularını ifade edecek şekilde bir hikâye kurmuştu ve onun

bu hikâyesi, ailesi için özellikle çocukla ilgili yapmadıkları şeyleri fark etmelerine yol açmıştı. işte yaptığım yap-bozların kendi yolunu açması da böyle bir ilişkiden doğmuştu. böyle bir hikâyeyi oluşturmaya çalışsın ya da çalışmasın, onu yeniden yapacak olan kişi bu yapım sürecinde bilinç ya da bilinçdışının etkisiyle aslında kendisini de var edecek ve varlığını dışavuracaktır.

bu da bir ifade yöntemi olarak sanatın zaten doğal işlevi olduğu için bunun görülebilmesinin hem de anlık olarak görülebilmesinin bir imkânını doğurması, kişinin hem kendisini anlaması hem de başkalarının onu doğru anlamalarını ve kavramaları açısından bir fırsat ve olanaktır. tıpkı herkesin bildiği ve sık kullanılan **rorschach testi** uygulamasındakine benzer bir okuma değerlendirmesi bu sanatsal yaratı formunun işlevsel kullanımına ilişkin bir örnek oluşturabilir ve her düzlemde denenebilir. bu da insanı, beraber olduklarımızı onları oluşturan doğa ve gerçekliği anlama açısından uygulamalı performansa da dönüşebilir.

yap-bozlarımı görüp de onun özendirdiği sürece dahil olanlarla bu anlamda keşiflerde bulunabilmek de yine benim bu yaratım sürecimin dinamiklerinden birisini oluşturdu. bu yaratıcı “oyun” a salt bu yanıyla katılanlar bile en azından kendilerini keşfetmelerine yol açan bu “oyuncak”ları çok sevdiler.

sanata müdahâle etmenin imkânı

benim için önemli bir başka boyut baştan beri çıkış noktam olarak adlandırdığım “sanata müdahale etmek ve sanatın çoğul biçimde yeniden üretimi”dir.

performatif sanat olarak adlandırılan ve post-modern sanat uygulamaları içinde giderek daha sık kullanılan bir yönteme dönüşen “happening” ya da “enstelasyon” kavramı tam da benim üç boyutlu yapbozlarımın uygulanması anına da karşılık gelmektedir.

bunu da önemsiyorum çünkü hem sanatta hem de yaratma konusunda bir paradigma değişimini gündeme getirmekte, bu bağlamda kapitalizmin tüketim mantığının ötesinde ve karşısında çokluk ve çoğulluğun müdahalesiyle dönüşen, çoğalan bir sanat biçiminin belki de bir devriminin potansiyelini taşımasıdır.

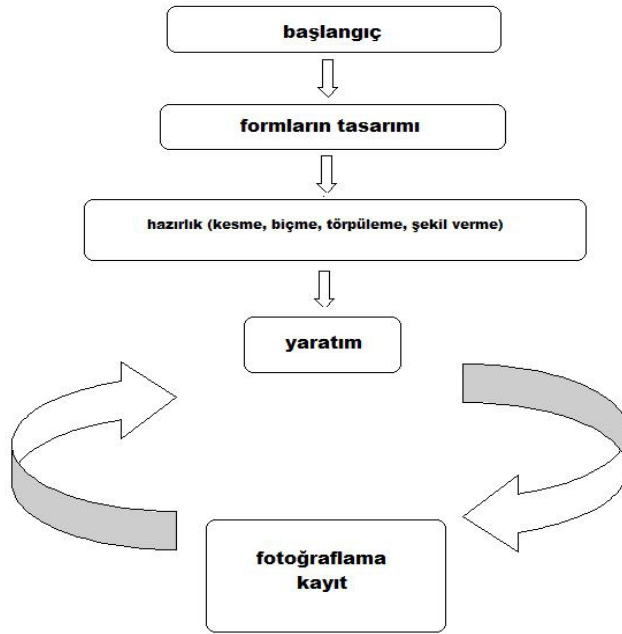
tabii burada adna “sanat” denilen kategoride de bir nitelik değişikliği ve sıçrama söz konusu olacaktır. bu sıçrama günümüz teknolojisini getirdiği olanaklarla çeşitlenen sanatsal / entelektüel yaratıların yeni biçimlerini doğurması, böylelikle her insanın içindeki yaratma potansiyelini ortaya koyacak bakımından da bir basamak ya da bir yol, yöntem, araç olma imkânıdır.

olanı görünür, farkedilir kılmak - zamanı durdurmak: fotoğraf ve video

sanatın şimdiye kadar en azından içinde varedemediği ve her kişinin sanatsal yaratıyla temas anında ona bir unsur olarak katılan ama görünür kılınamayan yanı yani dördüncü boyut olan zamanın sanata eklemlenmesi bu yeni yapıtın yaratılması sırasında nasıl gerçekleşebilir? başka bir deyişle yeni yapıt eğer son hâlini korursa bu tıpkı önceki hâle dönmüş, yalnızca yaratana değişmiş ama sonuçta farklı yeni bir yapıt ortaya çıkmış olacaktır. oysa onun yapıtla bir sonra temas eden kişi tarafından yeniden bir süreç olarak başlayacağı düşünüldüğünde buna bir çözüm getirmek gerekiyordu. başka bir deyişle, bunun görünür hale gelmesini sağlayacak, başka bir deyişle zaman unsurunu sürekli görünür hale getirecek olan bir araca ya da yönteme ihtiyaç olacaktır.

bulduğum çözüm hem bir teknolojik araç, hem de potansiyel bir başka sanat kolu olan **fotoğraf ve video** oldu böylelikle yaratılan her form yalnızca yaratanın, yaratma anına katılanın, tanık olanın ya da hemen sonra görenlerin belleğindeki izlerden daha ileriye, geleceğe bu yolla taşınabilirdi.

dolayısıyla üç boyutlu yap-bozlarımın tamamlayıcısı ve onların varlığını sürdürmelerini sağlayan aynı zamanda da evrimini ve değişimin olanağını sağlayan bir unsur da böylelikle ortaya çıktı.

dolayısıyla yaratım süreci sonsuza kadar uzanan şöyle bir “döngü”yü, ama “kısır” olmayan, her anında yeniden yaratılan, dolayısıyla yaşayan bir “döngü”yü ortaya çıkardı.

başlangıç => formların tasarımı
=> hazırlık (kesme, biçme, törpüleme, şekil verme) => yaratım
(şekillendirme, birleştirme, dizme, düzenleme) => fotoğraflama => bozma
=> yeniden yaratım (şekillendirme, dizme, düzenleme) => yeniden fotoğraflama => bozma =>

bu döngü her form için sonsuz sayıda yinelenebilirken, başlangıç formları da gelişip yeni, daha işlevsel, daha çok anlamlı ve yaygınlaşabilir formlara

dönüşebilir, değişebilir, yapıtlar bu niteliklere ulaşabilecektir.

örnekler, uygulamalar

2008 yılında **ilk örneği** yaptım. malzemenin olanakları ve uygulama sırasındaki seçenekler bu yapıtın yaratma sürecini belirledi. bu süreçte birçok şeyi de öğrenme fırsatını buldum.

bu örnekte form olarak “**doğuracak**” bir kadını seçmiştim. başka bir eşyanın üretilmesi sırasında geride kalan bir malzemedan (40X30X1,5 boyutlarında) ortaya çıktı bu örnek. çift tahta olduğu için kullandığım malzemenin şekli de buna bir ölçüde katkıda bulundu. bittikten sonra pek çok farklı biçimde tasarladığım gibi, gören birkaç kişi de birkaç kez farklı formlar oluşturacak şekilde tasarlayıp fotoğrafladılar. bu örneğin plastisitesi, iki boyutlu düzlemdeki parçalardan tasarlanmış biçimini de beğenen farklı bir çok anlam üreten kişiler oldu. ama boyutunu ikiden üçe çıkaran imkânlarını uygulayarak görenler bunun iki boyuttan daha ötede bir sanat nesnesi olduğundan birleştiler.

ikinci örnek tümüyle deneysel bir çalışmaydı. buna “no: iki” demek yerine “1-a” dedim bu yüzden. bu da yine bir başka çalışmadan arta kalan ince uzun bir mdf parçasıydı. ama bu bir başka açılımı ve yaratı sürecini tetikleyen bir unsur oldu.

bunu sağlayan altı yaşındaki bir çocuktü. onunla birlikte formun hayal ettirdikleri ve akla getirdiği unsurlar bir “hikâye”ler dizisinin ortaya çıkma potansiyelini doğurdu.

benim formlarımı kendi algı ve mantığıyla birleştirip kurgulayan altı yaşındaki bu çocuk, aynı zamanda yaşadıklarını ve iç dünyasını da ortaya çıkarıyordu.

buna bir “mim” koydum ve bu potansiyeli bir sanatsal yapıtın bir işlevi olarak bir kenara ayırdım.

mesleki geçmişim buradaki gözlemimden bir başka yol açan unsur oldu:

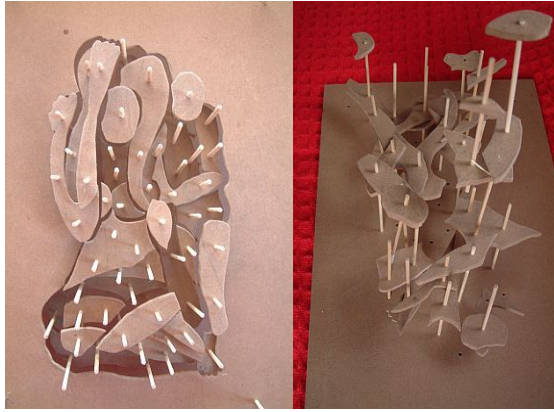
madem bir çocuk bir formdan yola çıkarak kendi iç dünyasını açabiliyor ve hikâyeleştirebiliyor; madem bir sanat yapıyla ilişki kuran bir insan kendi anlağı ve duyguları ile en azından kendinde bir yeni duruma geçişi sağlayabiliyor, o zaman buradan yola çıkarak geriye doğru gidip insanın ruhsal durumu, belki de

duygu/düşünsel yönelimleri doğrultusunda bir bilgi üretim nesnesine dönüşebilirdi bu form ve yöntem. buna da ikinci “mim”i koydum ve belki bir uzmanın desteği ya da biraz daha bilgilendirerek psikiyatrik/psişik görüntüleme yöntemi çıkarabilirdik.sonrakilerde bunların sınırlarını geliştirmeye çalıştım.

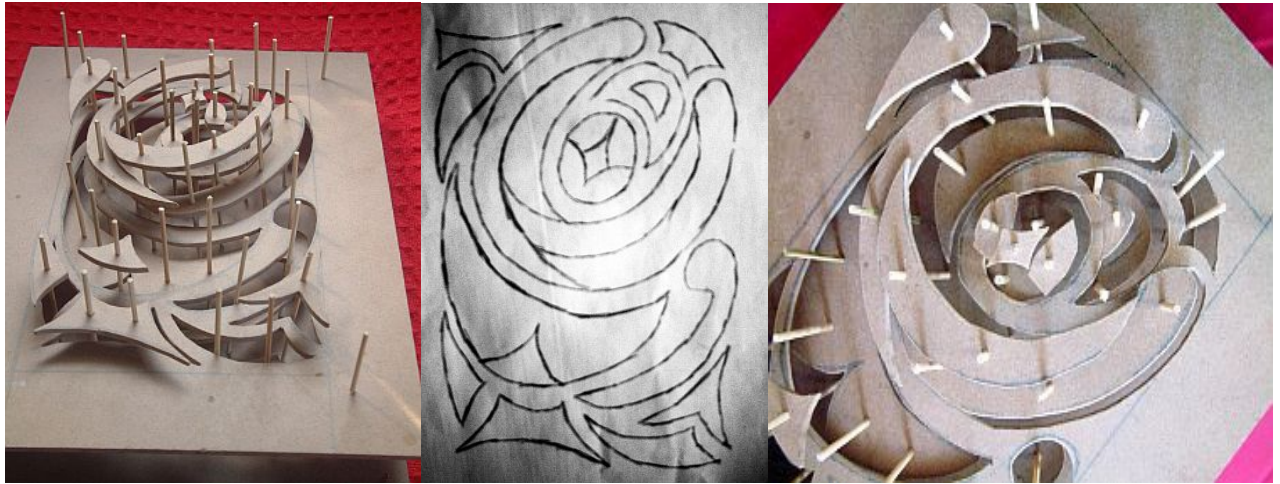
resimden heykele hareket

ikinci, üçüncü, dördüncü yapıtlar bunlara dair örnekleri oluştururken benim malzeme ve uygulamaya yönelik denemeler yapmamı da sağladı.

ikinci örnek (“no 2”) bildik bir resmin üzerinde oynanmış ve değiştirilmiş bir formdu. birbirinin içine geçmiş üç ana figür vardı içinde. burada yuvarlak ya da eğri çizgiler, hem formun yumuşamasına yol açıyor, hem de birleştirme seçeneklerini çoğaltıyordu. tek güçlüğü birleştirilen formların küçüklüğüydü ve bu bulmaca kısmının öne çıkmasına yol açıyordu.

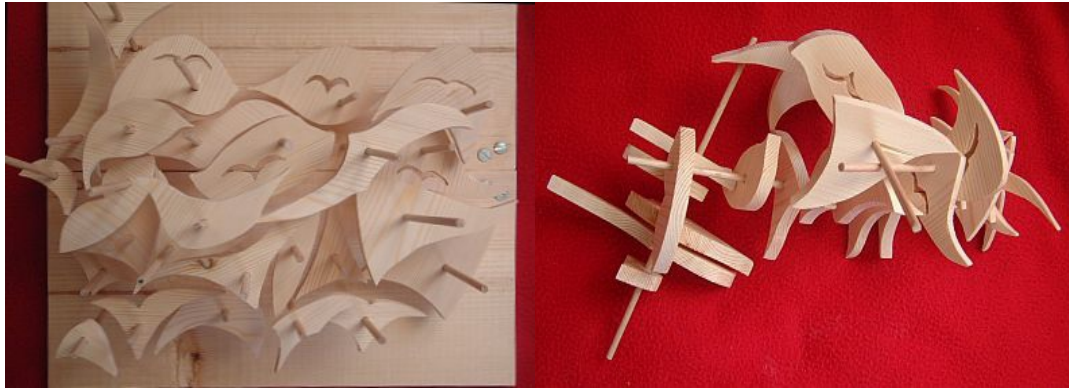
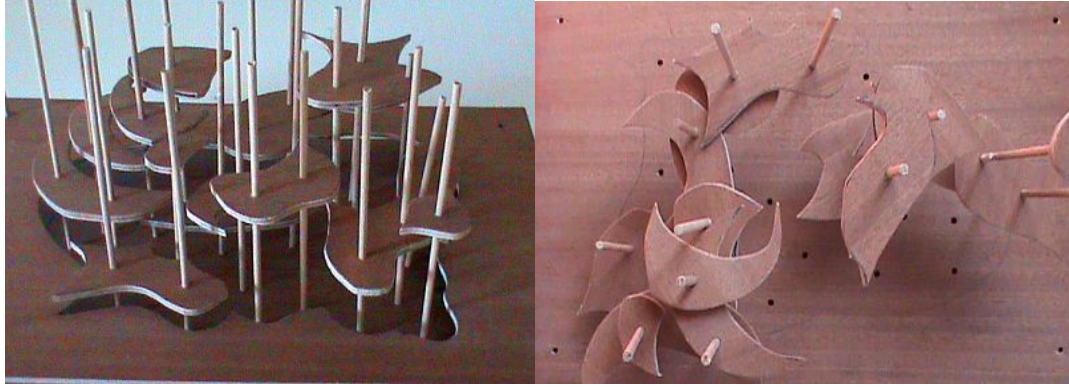
üçüncü örnek (no 3) de de iki insan figürü vardı ve bunun çizimi de yine bildik bir resimdi. o resmi parçalarını çoğaltacak şekilde yeniden çizip ana formumu oluşturdum. ama bu resim de no 1-a’daki unsurların var olmasını istedim. resimdeki parçaların her biri kendi başına farklı anlamları içermeliydi ve gerçekten bu söz konusuydu. ama bütünün parçalanmışlığının da ayrı bir yorum ve anlama çabasına kaynak olmasını istedim.

dördüncü örnek (no 4) formun köşeli olması durumunda neler çıkacağına yönelik bir başka denemeydi. bu denemede form gelişigüzel açılarla birleşmiş küçük kare ya da kare parçalarının birleşmesini sağlamaya çalıştım. yine aklımda her bir parçanın kendi, yanındakilerle birleştiğinde ve tümü bir araya geldiğinde ortaya çıkacak anlamlar üzerine bir deneme yapmaya çalıştım. formun avantajı köşelerin doğurduğu sertlik ve kesinlikti. Bulmaca yanı biraz daha arka planda kalmıştı. özgür birleştirmelerde ise sınırların çok genişlediğini gördüm.

altıncı (“no 6”) ve sekizinci (“no 8”) örnekler de aynı yaklaşımın yinelenildiği çalışmalardı. no 6’da soyutlama daha büyük figürlerden oluşuyordu. bu çalışmada 1-a’nın hikâye oluşturma yönelimi ön plana çıkarılırken, “**dalgalar**” adını verdiğim diğer çalışmada hikâye tümüyle görünür bir haldeydi. üzerinde iki yelkenli kayık, ve martıların olduğu, dalgalanmanın asıl unsur olarak her figürde yinelenildiği bu örnek istenirse resmi üç boyutlu hale getirdiği gibi, diğerlerinde olduğu gibi farklı birleştirmelerle soyutu çoğaltabilecek olanağı da sunuyordu. bu örneğin bir diğer özelliği ise kullanılan ahşabın cinsi ve uygulamada her figürün bir birinden ayrı çalışılarak oluşturulmasıydı. bu yöntem biraz malzeme kaybına yol açsa da örneğin yinelenmesi bakımından avantaj sağlayan bir durumdu.

“yeni dünya”ların farklı tasarımları

hiç aklımda olmayan bir talep beşinci örnekle birlikte kendini var eden “**yeni dünya**”nın kapılarını açtı. (no 5, 7, 9; *yeni dünya*: i, ii, iii)

bir arkadaşşıma yaptıklarımı söylediğim sırada, ne yaptığımı çok gözünde canlandıramasa da benden kendine bir “top” yapmamı istedi. iyi hesaplanmamış, ama uygulama sırasında

kendini doğuran bir süreçle yaratılan ilk yeni dünya onu yaptığım gümüşlük akademisindeki 2013 yılı için seçilen tema olan “başka hayatlar”la bütünleşti.

başka hayatların peşinde olanlar ve onu gerçek kılmaya çalışanlar başka hayatların yaşanacağı yeni dünyaları da kurmalılar diye düşündüm. başka hayatlar isteyenler kuracakları bu yeni dünyanın nasıl olacağını yaratmalıydı. bu tasarım onlara bu olanağı verecek bu formun doğmasına yol açtı.

üç ayrı çalışmada oluşan formlar, çeşitli düzenleme olanaklarıyla birlikte sonsuz-sınırsız dünya tasarımı açısından iyi bir avantaj sağlayacak gibi görünüyor.

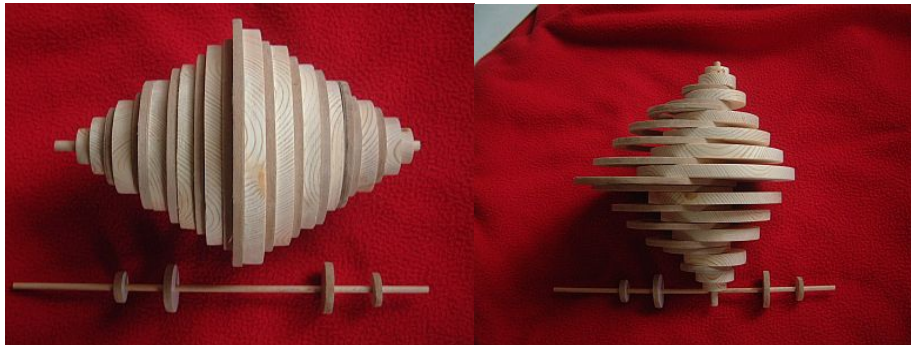
diğer yandan yapmanın kolaylığı ve katılıma olanak sağlayan yapısı, bu fikrin bir “atölye çalışması”na dönüştürülmesini de gündeme getirdi.

bu çalışmaların örneklerini ve bu örneklerin yaratma ve uygulama olanağını sağlayacak “üç boyutlu yap-boz atölyeleri”nin ilk örneği çok merkezli bir sanatsal etkinlik olan “sanatın eylemi” kapsamında gerçekleştirilebilir işlerden birisi olarak bir kenarda duruyor.

no 5 (yeni dünya-i):

no 7 (yeni dünya-ii):

no 9 (yeni dünya-iii):

bunlardan sonra farklı örnekler ve onların değişik biçimlerde yeniden yaratılması süreçleri üzerinde düşündüm. ortaya çıkan sonuçlardan birisi üç boyutlu yapbozların doğurduğu imkânlar ve ortaya çıkardığı biçimler bakımından çok çeşitliydi. onlara dair bir kaç örneği de burada sıralayıp yazıma ve tezime son vereyim:

kullanılan araçlar ve oluşturulmaları

uygulamaların tümü ahşap üzerine yapıldığı için buna uygun araçlar kullanılmaktadır. kıl testeresi, dekupaj testeresi, çeşitli keski, bıçak ve oyma aletleri, törpüler, eğeler, motorlu çark, avuç taşlama, matkap ve bizler, genel olarak kullanılan araçlar arasındadır.

